

z dnia 5 grudnia 1983 r.

o stanie wyjątkowym.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Stan wyjątkowy wprowadza się na czas oznaczony na części lub na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w razie klęski żywiołowej lub jeżeli zostało zagrożone wewnętrzne bezpieczeństwo państwa.

2. Stan wyjątkowy ze względu na klęskę żywiołową wprowadza się na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w razie wystąpienia na znacznym obszarze państwa zdarzeń żywiołowych zagrażających życiu lub zdrowiu większej liczby osób lub mieniu znacznych rozmiarów albo też mogących wywołać poważne zakłócenia w gospodarce narodowej, które wymagają podjęcia nadzwyczajnych środków ochrony podstawowych interesów państwa i obywateli, a w granicach jednego lub kilku województw albo na określonej części tych jednostek podziału terytorialnego — w razie wystąpienia takich zdarzeń na terenie tych jednostek podziału terytorialnego albo na określonej ich części.

3. Stan wyjątkowy ze względu na zagrożenie wewnętrznego bezpieczeństwa państwa wprowadza się na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w razie poważnego narażenia lub naruszenia spokoju, ładu i porządku publicznego na znacznym obszarze państwa, które wymaga podjęcia nadzwyczajnych środków ochrony podstawowych interesów państwa i obywateli, a w granicach jednego lub kilku województw albo na określonej części tych jednostek podziału terytorialnego — w razie zaistnienia takich okoliczności na terenie tych jednostek podziału terytorialnego albo na określonej ich części.

Art. 2. 1. Stan wyjątkowy wprowadza Rada Państwa, w drodze uchwały, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki — Przewodniczący Rady Państwa, w drodze postanowienia, na wniosek Rady Ministrów, Komitetu Obrony Kraju lub z własnej inicjatywy.

2. W uchwale lub postanowieniu, o których mowa w ust. 1, określa się względy wprowadzenia stanu wy-

jątkowego, termin jego wprowadzenia, okres, na który stan ten został wprowadzony, oraz terytorium, na którym on obowiązuje.

3. Przewodniczący Rady Państwa przesyła niezwłocznie Prezydium Sejmu, Prezesowi Rady Ministrów oraz Przewodniczącemu Komitetu Obrony Kraju uchwałę bądź postanowienie o wprowadzeniu stanu wyjątkowego. O wprowadzeniu stanu wyjątkowego Minister Spraw Zagranicznych informuje Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

4. Wojewodowie, na których obszarze działania został wprowadzony stan wyjątkowy, podają, w drodze obwieszczeń, do wiadomości publicznej wprowadzenie tego stanu oraz informują o wynikających z tego skutkach prawnych w sferze obowiązków i praw obywateli, zapewniając rozplakatowanie obwieszczeń w miejscach powszechnie dostępnych oraz podanie ich treści do publicznej wiadomości poprzez regionalne środki masowego przekazu, radiowęzły publiczne i zakładowe, urządzenia megafonowe oraz w inny sposób zwyczajowo przyjęty na danym obszarze.

Art. 3. 1. Rada Państwa, w drodze uchwały, może znieść stan wyjątkowy przed upływem czasu, na który stan ten został wprowadzony, jeżeli ustaną względy jego wprowadzenia, lub przedłużyć na czas określony obowiązywanie stanu wyjątkowego ponad czas pierwotnie ustalony, jeżeli nie ustały zagrożenie wewnętrznego bezpieczeństwa państwa lub stan klęski żywiołowej.

2. Zniesienie stanu wyjątkowego następuje z mocy prawa z upływem czasu, na który stan ten został wprowadzony.

Art. 4. Uchwały i postanowienia, o których mowa w art. 2 ust. 1 i art. 3 ust. 1, podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i opublikowaniu w środkach masowego przekazu.

Art. 5. Jeżeli kadencja Sejmu oraz rad narodowych i organów wybieranych przez te rady kończy się w czasie obowiązywania stanu wyjątkowego, ulega ona prze-

dłużeniu. Termin upływu kadencji określa Sejm w drodze ustawy.

Art. 6. 1. Wprowadzenie stanu wyjątkowego powoduje czasowe zawieszenie lub ograniczenie określonych w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w innych ustawach oraz umowach międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest stroną, niektórych podstawowych praw obywateli w zakresie nietykalności osobistej (art. 87 ust. 1 Konstytucji), nienaruszalności mieszkań i tajemnicy korespondencji (art. 87 ust. 2 Konstytucji), prawa zrzeszania się (art. 84 ust. 1 Konstytucji) oraz wolności zgromadzeń, wieców, pochodów i manifestacji (art. 83 ust. 1 Konstytucji).

2. Wprowadzenie stanu wyjątkowego powoduje także czasowe:

- 1) nałożenie na obywateli oraz państwowe, spółdzielcze, społeczne i samorządowe jednostki organizacyjne szczególnych obowiązków,
- 2) zmiany w zakresie prawa pracy,
- 3) ustanowienie szczególnej odpowiedzialności obywateli, a w tym funkcjonariuszy publicznych, za nieprzestrzeganie porządku prawnego oraz niesumienne wypełnianie obowiązków wobec państwa.

3. Zakres i zasady stosowania przepisów ust. 1 i 2 określają ustawy i przepisy wydane na ich podstawie.

Art. 7. 1. Wprowadzenie stanu wyjątkowego wywołuje w czasie jego obowiązywania skutki, zwane dalej „rygorami”, określone w ustawach i przepisach wydanych na ich podstawie w stosunku do:

- 1) wszystkich obywateli polskich zameldowanych lub przebywających na obszarze jednostek podziału terytorialnego państwa, w których został wprowadzony stan wyjątkowy, a także ich mienia położonego na tym obszarze,
- 2) państwowych, spółdzielczych, społecznych i samorządowych jednostek organizacyjnych lub ich części, znajdujących się na obszarze jednostek podziału terytorialnego państwa, w których został wprowadzony stan wyjątkowy, a także mienia będącego w ich posiadaniu i położonego na tym obszarze,
- 3) cudzoziemców przebywających na obszarze jednostek podziału terytorialnego państwa, w których został wprowadzony stan wyjątkowy, a także w stosunku do ich mienia położonego na tym obszarze oraz mienia innych osób fizycznych i osób prawnych przebywających (mających siedzibę) za granicą, chyba że postanowienia ustaw, umów międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest stroną, lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych stanowią inaczej, pod warunkiem wzajemności, albo gdy przepisy wprowadzające rygory stanowią, że nie stosuje się ich do cudzoziemców i ich mienia.

2. W razie wprowadzenia stanu wyjątkowego tylko na części terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, określone rygory tego stanu mogą być stosowane również poza granicami jednostek podziału terytorialnego państwa, w których został wprowadzony stan wyjątkowy, jeżeli względy stanu wyjątkowego tego wymagają.

Rozdział 2

Rygory stanu wyjątkowego wprowadzonego ze względu na klęskę żywiołową

Art. 8. 1. W czasie obowiązywania stanu wyjątkowego, wprowadzonego ze względu na klęskę żywiołową, osoby oraz jednostki, o których mowa w art. 7 ust. 1

pkt 1 i 2, są obowiązane do spełniania świadczeń osobistych i rzeczowych, polegających w szczególności na:

- 1) podejmowaniu natychmiastowej akcji ratunkowej,
- 2) udzielaniu pierwszej pomocy poszkodowanym i przechowywaniu ich mienia oraz zabezpieczeniu inwentarza żywego zagrożonego wskutek klęski żywiołowej,
- 3) pełnieniu wart, udostępnianiu pomieszczeń, wykonywaniu robót oraz dostarczaniu narzędzi i środków przewozowych niezbędnych do przeprowadzenia zorganizowanej akcji społecznej w celu zwalczania klęski żywiołowej,
- 4) pełnieniu dyżurów i prowadzeniu akcji przeciwpożarowych oraz udostępnianiu posiadanych środków i dostarczaniu przedmiotów potrzebnych do zwalczania pożaru,
- 5) określonym zagospodarowaniu gruntów oraz stosowaniu innych ograniczeń w ich użytkowaniu, niezbędnych do ochrony przed powodzią, wykonywaniu pilnych prac zabezpieczających, dostarczaniu posiadanych materiałów oraz uczestniczeniu w bezpośredniej ochronie przed powodzią,
- 6) poddaniu się szczeniom ochronnym, badaniom lekarskim i przymusowemu leczeniu oraz wykonywaniu zabiegów higienicznosanitarnych w celu zwalczania chorób zakaźnych, powstrzymaniu się od wykonywania określonych czynności i korzystania z określonych urządzeń i miejsc, wykonywaniu określonych prac oraz udostępnianiu lokali i środków transportowych w celu zwalczania epidemii

— na zasadach i w trybie określonych w odrębnych ustawach i przepisach wydanych na ich podstawie.

2. Zakres i zasady udziału oddziałów obrony cywilnej, Milicji Obywatelskiej, Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej, straży pożarnych i jednostek organizacyjnych Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz innych zorganizowanych sił społecznych w zwalczaniu klęsk żywiołowych i w akcjach ratowniczych określają odrębne ustawy i przepisy wydane na ich podstawie.

Art. 9. 1. Wojewodowie, jako przedstawiciele rządu na terenie swojej właściwości, mogą wprowadzać, w drodze zarządzenia porządkowego, nakazy opuszczenia przez osoby i ewakuowania mienia w ustalonym czasie z wyznaczonych obszarów oraz zakazy przybywania i przebywania osób na oznaczonych obszarach, określając równocześnie obszary objęte nakazem lub zakazem, czas ich obowiązywania oraz kategorie osób wyłączonych spod tych nakazów i zakazów.

2. W razie wprowadzenia stanu wyjątkowego na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej rygory wymienione w ust. 1 może również wprowadzać Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia.

Art. 10. 1. Rada Ministrów może wprowadzać, w drodze rozporządzenia, zmiany w zakresie prawa pracy, polegające na dopuszczalności:

- 1) rozwiązania stosunku pracy przez pracownika tylko za zgodą kierownika zakładu pracy,
- 2) wydłużenia przez kierownika zakładu pracy wymiaru czasu pracy pracowników do 46 godzin tygodniowo i 8 godzin dziennie,
- 3) nawiązania stosunku pracy z osobą zamierzającą podjąć pracę w zakładzie pracy tylko po uprzednim przedstawieniu przez nią świadectwa pracy wystawionego przez zakład pracy, w którym była ona ostatnio zatrudniona,

- 4) przyznania pracownikowi podejmującemu pracę w zakładzie pracy tylko najniższej stawki wynagrodzenia zasadniczego, jaka jest przewidziana dla zajmowanego przez niego stanowiska w obowiązującym taryfikatorze kwalifikacyjnym, jeżeli w ostatnim zatrudniającym go zakładzie pracy stosunek pracy z tym pracownikiem został rozwiązany bez wypowiedzenia z jego winy albo porzucił on pracę.
- 5) powierzenia pracownikowi innego rodzaju pracy, bez potrzeby wypowiedzenia warunków pracy, wynikających ze stosunku pracy, z tym że wynagrodzenie pracownika w okresie wykonywania innego rodzaju pracy nie może być niższe od dotychczasowego określając równocześnie zakres i zasady stosowania tych zmian.

2. Rada Ministrów może wprowadzać, w drodze rozporządzenia:

- 1) obowiązkowe pośrednictwo pracy, określając jego zakres, a także zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach,
- 2) obowiązek zatrudniania przez uspołecznione zakłady pracy osób kierowanych do pracy w tych zakładach w trybie pośrednictwa pracy.

Art. 11. Minister Łączności, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, może wprowadzać, w drodze rozporządzenia, niezbędne ograniczenia pracy urzędów łączności oraz wykonywania usług łączności pocztowej i telekomunikacyjnej.

Art. 12. 1. Minister Komunikacji, w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej, może wprowadzać, w drodze rozporządzenia, niezbędne ograniczenia w transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym i wodnym śródlądowym, a także dopuszczać przyjmowanie przesyłek do przewozu tylko pod określonymi warunkami.

2. Minister — Kierownik Urzędu Gospodarki Morskiej, w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej, może wprowadzać, w drodze rozporządzenia, niezbędne ograniczenia ruchu obiektów pływających na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym.

Rozdział 3

Rygorzy stanu wyjątkowego wprowadzonego ze względu na zagrożenie wewnętrznego bezpieczeństwa państwa

Art. 13. Zawiesza się prawo do organizowania i przeprowadzania wszelkiego rodzaju strajków i akcji protestacyjnych.

Art. 14. 1. Z osobą, w stosunku do której ze względu na dotychczasowe jej zachowanie się zachodzi uzasadnione podejrzenie, że nie będzie przestrzegać porządku prawnego albo wykazuje przejawy demoralizacji, można przeprowadzić rozmowę ostrzegawczą. Przepis ten stosuje się również do osób, które ukończyły lat 14.

2. Jeżeli rozmowa ostrzegawcza jest przeprowadzana z nieletnim, który ukończył lat 14, a nie ukończył lat 17, w rozmowie tej uczestniczą rodzice lub opiekunowie nieletniego.

3. W toku rozmowy ostrzegawczej odbiera się od osoby, z którą rozmowa taka jest przeprowadzana, lub od opiekuna prawnego osoby w wieku od 14 do 17 lat pisemne zobowiązanie do przestrzegania porządku praw-

nego oraz poucza się ją o rygorach stanu wyjątkowego i odpowiedzialności za ich naruszenie.

4. Minister Spraw Wewnętrznych określa, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb przeprowadzania rozmów ostrzegawczych.

Art. 15. 1. Osoby mające ukończone lat 18, w stosunku do których ze względu na dotychczasowe ich zachowanie się zachodzi uzasadnione podejrzenie, że pozostając na wolności nie będą przestrzegać porządku prawnego albo będą prowadzić działalność zagrażającą interesom bezpieczeństwa państwa, mogą być internowane na czas obowiązywania stanu wyjątkowego w ośrodkach odosobnienia. Postanowienia te nie naruszają immunitetów wynikających z przepisów szczególnych.

2. Internowane mogą być również osoby, które ukończyły lat 17, a nie ukończyły lat 18, jeżeli przeprowadzona uprzednio rozmowa ostrzegawcza okazała się nieskuteczna.

3. Postępowanie w sprawach o internowanie prowadzi z urzędu oraz decyzje o internowaniu wydaje szef wojewódzkiego urzędu spraw wewnętrznych, na którego obszarze działania osoba, o której mowa w ust. 1 i 2, jest zameldowana lub przebywa albo przebywała przed ukryciem się.

4. Decyzję o internowaniu doręcza się internowanemu osobiście w momencie zatrzymania przez funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa lub Milicji Obywatelskiej. Decyzja o internowaniu podlega natychmiastowemu wykonaniu.

5. Na decyzję o internowaniu przysługuje internowanemu odwołanie do Ministra Spraw Wewnętrznych. Złożenie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji o internowaniu.

6. Internowanie uchyla się w czasie obowiązywania stanu wyjątkowego, jeżeli w tym czasie ustaną przyczyny uzasadniające internowanie.

7. W okresie trwania internowania w ośrodku odosobnienia nie może być rozwiązany stosunek pracy z internowanym, chyba że przed internowaniem zaistniały okoliczności uzasadniające rozwiązanie z internowanym stosunku pracy bez wypowiedzenia z jego winy albo wskazujące na porzucenie przez niego pracy. Termin do wniesienia środków prawnych od rozwiązania stosunku pracy liczy się w tych wypadkach od ustania internowania zainteresowanego.

8. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady postępowania w sprawach o internowanie oraz uprawnienia internowanych i ich rodzin.

9. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i podlegli mu prokuratorzy kontrolują przestrzeganie prawa w sprawach o internowanie, na zasadach i w trybie prokuratorskiej kontroli przestrzegania prawa.

10. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, tworzy i znosi ośrodki odosobnienia oraz określa, w drodze rozporządzenia, regulamin pobytu internowanych w tych ośrodkach oraz warunki dopuszczalności i zasady stosowania w tych ośrodkach siły fizycznej i szczególnych środków bezpieczeństwa, a w ostateczności broni. Ośrodki odosobnienia podlegają Ministrowi Sprawiedliwości.

11. Do pobytu internowanych w ośrodkach odosobnienia stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące nadzoru penitencjarnego i wykonania tymczasowego aresz-

owania. Zadania w zakresie wykonywania internowania w ośrodkach odosobnienia spełnia Służba Więzienna.

Art. 16. 1. Użytkowanie zakładów poligraficznych, urzędów i aparatów wytwarzających zapisy obrazu, słowa i dźwięku wszelkim sposobem w celu publicznego ich rozpowszechniania oraz zakładów wytwarzających pieczętki i stemple wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia organów kontroli publikacji i widowisk, a zakładów, urzędów i aparatów będących w posiadaniu państwowych i spółdzielczych jednostek organizacyjnych — odpowiednio właściwego ministra (kierownika centralnego urzędu lub instytucji), wojewody albo prezesa zarządu centralnego związku spółdzielczego.

2. Zezwolenie na użytkowanie zakładów, urzędów i aparatów, o których mowa w ust. 1, wydaje się, jeżeli użytkowanie nie będzie zagrażało interesom bezpieczeństwa państwa.

3. W razie stwierdzenia użytkowania zakładów, urzędów lub aparatów, o których mowa w ust. 1, bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, organy kontroli publikacji i widowisk oraz inne właściwe organy mogą odebrać i zatrzymać użytkowane urządzenia i aparaty, zamknąć zakład lub w inny sposób zabezpieczyć przed dalszym użytkowaniem, na zasadach i w trybie przewidzianych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. Prezes Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk, za zgodą Przewodniczącego Rady Państwa, określa tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1.

Art. 17. Każda osoba przebywająca w miejscu publicznym jest obowiązana mieć przy sobie dokument stwierdzający tożsamość, jeżeli obowiązana jest do posiadania takiego dokumentu, a uczniowie szkół nie posiadający takiego dokumentu, mający ukończone lat 14 — legitymację szkolną.

Art. 18. 1. Wojewodowie, jako przedstawiciele rządu na terenie swojej właściwości, w drodze zarządzenia porządkowego, mogą wprowadzać:

- 1) ograniczenia swobody poruszania się osób, polegające na nakazie lub zakazie przebywania albo opuszczania w ustalonym czasie oznaczonych miejsc, obiektów i obszarów („godzina milicyjna”), określając równocześnie miejsca, obiekty lub obszary objęte nakazem lub zakazem, czas ich obowiązywania oraz kategorie osób wyłączonych spod tych nakazów i zakazów,
- 2) obowiązek uzyskania zezwolenia na zmianę miejsca pobytu stałego i pobytu czasowego, polegającą na przeniesieniu się do innej miejscowości, oraz obowiązek zameldowania się przed upływem 12 godzin od chwili przybycia do określonej miejscowości, określając równocześnie kategorie osób podlegających tym obowiązkom, a także zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach,
- 3) zakaz zwoływania i odbywania wszelkiego rodzaju zgromadzeń, a także organizowania i przeprowadzania publicznych imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych oraz zbiórek publicznych, z wyjątkiem nabożeństw i obrzędów religijnych kościołów i związków wyznaniowych oraz zbiórek na cele religijne, odbywających się na terenie kościołów, kaplic i przeznaczonych wyłącznie do tych celów domów modlitw,

4) zawieszenie działalności stowarzyszeń, związków oraz organizacji społecznych i zawodowych albo ich zarządów, z wyjątkiem kościołów i związków wyznaniowych, działających na obszarze województwa, których działalność zagraża bezpieczeństwu publicznemu na danym obszarze, określając równocześnie sposób zabezpieczenia ich majątku i dokumentów oraz sposób postępowania w sprawach związanych ze stosunkiem pracy osób w nich zatrudnionych, a także zasady działalności ich zarządów,

5) zakaz dokonywania zdjęć fotograficznych i filmowych oraz obrazów telewizyjnych określonych miejsc i obiektów albo na oznaczonych obszarach.

2. W razie wprowadzenia stanu wyjątkowego na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej rygory wymienione w ust. 1 może również wprowadzać Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia.

Art. 19. 1. Rada Ministrów może wprowadzać, w drodze rozporządzenia, cenzurę przesyłek pocztowych i korespondencji telekomunikacyjnej oraz kontrolę rozmów telefonicznych i połączeń teleksowych, określając równocześnie organy cenzury właściwe w tych sprawach oraz zasady i tryb ich działania.

2. Organy cenzury są uprawnione do zatrzymywania w całości lub w części przesyłek pocztowych i korespondencji telekomunikacyjnej oraz do przerywania rozmów telefonicznych i połączeń teleksowych, jeżeli ich treść może zagrażać interesom bezpieczeństwa państwa. Decyzje organów cenzury w tych sprawach są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu. Zatrzymane przesyłki pocztowe i korespondencja telekomunikacyjna podlegają przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa bez odszkodowania.

Art. 20. 1. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia:

- 1) zawieszać działalność samorządów załóg przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych organizacji gospodarczych oraz samorządów pracowniczych, zawodowych i zakładowych w państwowych, spółdzielczych i społecznych jednostkach organizacyjnych albo ograniczać ich działalność, w szczególności w zakresie uprawnień stanowiących, określając równocześnie zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w sprawach należących do kompetencji organów samorządu,
- 2) przyznawać organom założycielskim w stosunku do przedsiębiorstw państwowych, a właściwym organom administracji państwowej w stosunku do spółdzielni, uprawnienia do nakładania odpowiednio na przedsiębiorstwa i spółdzielnie obowiązku wprowadzania zadań do planu lub wyznaczania zadań poza planem danej jednostki gospodarki uspołecznionej.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednie przepisy ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 24, poz. 122, z 1982 r. Nr 45, poz. 289 oraz z 1983 r. Nr 36, poz. 165 i Nr 39, poz. 176) albo ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210 i z 1983 r. Nr 39, poz. 176).

Art. 21. 1. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) sprawujący nadzór nad działalnością szkół wyższych mogą, w razie zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa publicznego w szkole, zawieszać na czas określony zajęcia dydaktyczne w szkole wyższej lub jej jednostkach organizacyjnych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ministrów i wojewodów sprawujących nadzór nad działalnością szkół ponadpodstawowych.

Art. 22. Minister Spraw Wewnętrznych może wprowadzać, w drodze rozporządzenia:

- 1) obowiązek złożenia do depozytu wszelkiego rodzaju broni palnej oraz amunicji i materiałów wybuchowych, określając równocześnie zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach,
- 2) zakaz noszenia wszelkiego rodzaju broni oraz innych niebezpiecznych przedmiotów, narzędzi i środków, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu ogólnemu.

Art. 23. Minister Łączności może wprowadzać, w drodze rozporządzenia, obowiązek złożenia do depozytu radiowych urządzeń nadawczych i nadawczo-odbiorczych, określając równocześnie zasady i tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach.

Art. 24. Minister Finansów, w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego, może wprowadzać, w drodze rozporządzenia, niezbędne ograniczenia w zakresie obrotu środkami pieniężnymi i dewizowymi.

Art. 25. W czasie obowiązywania stanu wyjątkowego wprowadzonego ze względu na zagrożenie wewnętrznego bezpieczeństwa państwa stosuje się również przepisy art. 10—12 niniejszej ustawy.

Rozdział 4

Funkcje administratora w sprawach bezpieczeństwa i obronności państwa w czasie obowiązywania stanu wyjątkowego

Art. 26. 1. Funkcje administratora w sprawach bezpieczeństwa i obronności państwa w czasie obowiązywania stanu wyjątkowego wprowadzonego na całym lub na części terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej sprawuje Komitet Obrony Kraju, a w odniesieniu do poszczególnych jednostek podziału terytorialnego państwa — również właściwe miejscowo wojewódzkie komitety obrony.

2. Sprawowanie funkcji administratora, o których mowa w ust. 1, polega na:

- 1) inicjowaniu wprowadzania przez właściwe organy administracji państwowej odpowiednich rygorów stanu wyjątkowego oraz ich łagodzenia i uchylania, a także podejmowania innych przedsięwzięć zmierzających do realizacji celów, dla których został wprowadzony stan wyjątkowy,
- 2) kontrolowaniu realizacji przepisów prawnych dotyczących stanu wyjątkowego oraz innych przepisów związanych z realizacją celów, dla których został wprowadzony stan wyjątkowy,
- 3) rozpatrywaniu działalności organów administracji państwowej oraz kierowników państwowych, spółdzielczych, społecznych i samorządowych jednostek organizacyjnych w zakresie realizacji rygorów stanu wyjątkowego oraz innych przedsięwzięć podejmowanych w kierunku realizacji celów, dla których został wprowadzony stan wyjątkowy,
- 4) koordynowaniu działalności, o której mowa w pkt 3,
- 5) ustalaniu szczególnych zadań wynikających ze stanu wyjątkowego oraz ogólnych zasad i trybu ich realizacji przez organy i kierowników, o których mowa w pkt 3.

3. Funkcje administratora, o których mowa w ust. 1, Komitet Obrony Kraju i wojewódzkie komitety obrony sprawują w szczególności przy wykorzystaniu pełnomocników Komitetu Obrony Kraju powoływanych na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 141 oraz z 1983 r. Nr 41, poz. 185 i Nr 61, poz. 278).

4. Przepisy ust. 1—3 nie naruszają określonych w ustawach kompetencji organów władzy i administracji państwowej.

Rozdział 5

Przepisy karne

Art. 27. 1. Kto:

- 1) narusza wprowadzone ograniczenia swobody poruszania się,
 - 2) zmienia miejsce pobytu bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom,
 - 3) nie opuszcza nakazanego obszaru albo przybywa lub przebywa na zakazanym obszarze
- podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Pracownik, który porzucił pracę wskutek odmowy wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy przez kierownika zakładu pracy,

podlega karze grzywny.

3. Kto, działając w imieniu zakładu pracy, nawiązuje stosunek pracy bez uprzedniego zapoznania się z treścią świadectwa pracy wystawionego przez zakład pracy ostatnio zatrudniającego przyjmowanego do pracy pracownika albo przynajmniej wynagrodzenie zasadnicze wyższe od najniższego przewidzianego dla danego stanowiska pracownikowi, z którym ostatnio zatrudniającego go zakład pracy rozwiązał stosunek pracy bez wypowiedzenia z jego winy lub który porzucił w tym zakładzie pracę,

podlega karze grzywny.

4. Kto, działając w imieniu zakładu pracy, narusza przepisy o obowiązkowym pośrednictwie pracy albo odmawia zatrudnienia osoby skierowanej do pracy w trybie pośrednictwa pracy,

podlega karze grzywny.

5. Kto narusza wprowadzone ograniczenia w transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym lub wodnym śródlądowym, przyjmuje do przewozu przesyłki nie spełniające wymaganych warunków albo narusza wprowadzone ograniczenia ruchu obiektów pływających na morskich wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym,

podlega karze aresztu albo grzywny.

6. Kto uczestniczy w strajku albo akcji protestacyjnej,

podlega karze aresztu albo grzywny.

7. Kto, przebywając w miejscu publicznym, nie ma przy sobie dokumentu stwierdzającego tożsamość,

podlega karze grzywny.

8. Kto, będąc członkiem stowarzyszenia lub innej organizacji, której działalność została zawieszona, nie odstąpił od udziału w takiej działalności,

podlega karze aresztu albo grzywny.

9. Kto, wbrew wprowadzonym zakazom, dokonuje zdjęć fotograficznych lub filmowych albo obrazów telewizyjnych, podlega karze grzywny. Można orzec przepadek przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do

popelnienia wykroczenia, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

10. Rozpoznawanie spraw o wykroczenia określone w ust. 1—9 następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

11. Można odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 6 lub 8 dobrowolnie odstąpił od udziału w strajku lub akcji protestacyjnej albo kontynuowania zawieszanej działalności.

12. Przepisy ust. 1—9 stosuje się, w razie wprowadzenia odpowiadających im rygorów stanu wyjątkowego określonych w niniejszej ustawie, do czynów stanowiących naruszenie tych rygorów, jeżeli czyn będący wykroczeniem nie wyczerpuje zarazem znamion przestępstwa.

Art. 28. Art. 256 i 257 Kodeksu karnego stosuje się również do internowania w ośrodkach odosobnienia.

Art. 29. 1. W postępowaniu uproszczonym, o którym mowa w przepisach o postępowaniu karnym, rozpoznaje się również sprawy o przestępstwa określone w art. 143, 144, 165 § 1, art. 233, 235, 256 § 2, art. 257 § 1, art. 271 § 1, art. 275 § 1, art. 280 § 1, art. 281, 282a, 284 § 1, art. 286 oraz art. 287 Kodeksu karnego.

2. W sprawie zawilej organ prowadzący postępowanie przygotowawcze może odstąpić od prowadzenia sprawy w trybie uproszczonym.

3. Przed skierowaniem sprawy na rozprawę główną sąd na posiedzeniu może odstąpić od rozpoznania sprawy we wskazanym w akcie oskarżenia trybie uproszczonym.

Art. 30. 1. Postępowanie przyspieszone, o którym mowa w przepisach o postępowaniu karnym, stosuje się również w sprawach o przestępstwa określone w przepisach:

- 1) art. 143, 144, art. 158 § 1, art. 165 § 1, art. 167 § 1, art. 171 § 1, art. 212 § 1, art. 214 § 1 i 2, art. 233, 236, 237, 256, 275 § 1, art. 280 § 1, art. 281, 282, 282a § 1, art. 284 oraz art. 285 Kodeksu karnego,
 - 2) art. 3—5, art. 6 ust. 1 oraz art. 8 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu (Dz. U. Nr 27, poz. 169),
 - 3) art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. Nr 6, poz. 43),
 - 4) art. 91 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 32, poz. 153),
 - 5) art. 54 i 55 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 14, poz. 85),
 - 6) art. 123 ustawy z dnia 24 października 1974 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230, z 1980 r. Nr 3, poz. 6 i z 1983 r. Nr 44, poz. 201),
 - 7) art. 41 i 42 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 106),
 - 8) art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230)
- nawet jeżeli nie mają one charakteru chuligańskiego.

2. W postępowaniu przyspieszonym sąd może orzec karę pozbawienia wolności do lat 2, a grzywnę orzeczną obok kary pozbawienia wolności — w wymiarze dwukrotnie większym od określonego w odpowiednich przepisach o postępowaniu karnym

3. W postępowaniu przyspieszonym, jeżeli w toku rozprawy okaże się, że zachodzi konieczność przeprowa-

dzenia postępowania przygotowawczego co do zarzucanego czynu, albo jeżeli sąd przewiduje możliwość wymierzenia kary wyższej niż określona w ust. 2, sąd przekazuje sprawę prokuratorowi; sąd rozważa zasadność zastosowania tymczasowego aresztowania lub innego środka zapobiegawczego.

Art. 31. 1. Nie wykonane w całości lub w części do dnia zniesienia stanu wyjątkowego lub uchylecia odpowiednich rygorów stanu wyjątkowego kary za przestępstwa i wykroczenia prawomocnie wymierzone na podstawie przepisów niniejszej ustawy lub przepisów dotyczących stanu wyjątkowego w innych ustawach albo orzeczone w trybie postępowań szczególnych, o których mowa w niniejszej ustawie, podlegają wykonaniu.

2. W sprawach o przestępstwa i wykroczenia określone w niniejszej ustawie lub przepisach dotyczących stanu wyjątkowego w innych ustawach, wszczętych i nie zakończonych prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie do dnia zniesienia stanu wyjątkowego lub uchylecia odpowiednich rygorów stanu wyjątkowego, stosuje się nadal te przepisy, a kary wymierzone na ich podstawie podlegają wykonaniu.

3. Nie zakończone do dnia zniesienia stanu wyjątkowego sprawy o przestępstwa, które przestały podlegać postępowaniom szczególnym, o których mowa w niniejszej ustawie, prowadzi się w dalszym ciągu do czasu uprawomocnienia się wyroku w tym samym trybie przed organem dotychczas właściwym, a kary wymierzone w tych postępowaniach na podstawie przepisów niniejszej ustawy, podlegają wykonaniu.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy końcowe

Art. 32. 1. W ustawie z dnia 25 stycznia 1982 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego (Dz. U. Nr 3, poz. 18 i Nr 41, poz. 272) art. 1a skreśla się.

2. W ustawie z dnia 18 grudnia 1982 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego (Dz. U. Nr 41, poz. 273) art. 1—11, art. 14 i 18 skreśla się.

Art. 33. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o wojewodach, należy przez to rozumieć również prezydenta miasta stołecznego Warszawy, prezydenta miasta Krakowa i prezydenta miasta Łodzi.

Art. 34. 1. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają przepisów dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154 i z 1982 r. Nr 3, poz. 18), które stosuje się tylko do stanu wojennego, o którym mowa w art. 33 ust. 2 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Przepisy art. 5 i 26 niniejszej ustawy stosuje się również do stanu wojennego, o którym mowa w ust. 1.

Art. 35. Przepisy niniejszej ustawy i aktów wydanych na jej podstawie stosuje się w czasie obowiązywania stanu wyjątkowego na terytorium, na którym stan ten został wprowadzony, z zastrzeżeniem przepisu art. 7 ust. 2 tej ustawy.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*